

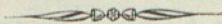
IV.

Premi de la Flor natural.

MONTSERRAT.

MONTSERRAT.

Cacumina montis.

Ja so dalt de la cima d' aquest altar de roca
que per la santa Verge bastí la ma de Deu,
la boyra plovícosa ma cabellera toca,
del Montserrat les timbes se m' obren sota meu.

Mos ulls com guspírejen ! y l' ànima s' ufana
y l' cor que debatega del pit me vol saltar ;
tot lo que vetx m' es patria, n' es terra catalana ;
aquí per tot m' entenen, tothom me diu germá.

En tot eix mar de planes y onades de montanyes
la santa llengua 's parla de cent generacions ;
y en totes les contrades, ciutats, viles, cabanyes
l' encesa barretina corona 'ls honrats fronts.

Jo vetx l' Urgell, Segarra, lo camp de Tarragona,
la neu al lluny me mostra Monseny y 'l Pirineu,
allá 'ls ampurdanesos, aquí 'ls de Barcelona,
per tot noms que m' inflamen, recorts per tot arreu.

Y aquell' mar també 's nostra, y aquelles naus que hi venen
nos porten d' unes illes perfums de parentiu ;
los mariners que hi canten lo nostre cant entenen,
cap d' ells en nostra platja com foraster hi viu.

Afraus, conques, montanyes, onades escumoses,
¡oh rius que ab vostra fressa mon cor afalagau,
desde assí dalt jo sento les veus misterioses
ab que conteu les gestes del poble que alletau!

Jo sento drinchs d' espases, cruxits de rems y arades,
remor de llançadores, murmuris d' oracions;
vetx sanch en les planures, y esplets en les rocades,
y ab crits de guerra 'm venen de pau gayes cançons.

Los plans y valls son fulles d' un llibre inmens de gloria,
y son los monts piràmides alsades ab fets grans,
los rochs y roques velles son xifres de l' historia,
y 'l mar guarda dels héroes esteles espuñants.

Vents de ma terra, alsauvos! y ab vostra veu feresta
de mos passats canteume llegendes immortals,
veniú antigues ombres á dins la blanca vesta
de bromes, y aplegauvos en vostres llochs payrals.

Ja 'l geni de ma terra se 'm mostra cara á cara,
y al sol ruent brillejen lloers y palmes d' or;
l' esser de ta fillada ¡que ergull mè dona, oh mare!
ma patria, per aymarte no tinch prou gran lo cor!

Lo meu ardor fa fondre dels setgles la boyrada
y del passat la platja davant mos ulls s' esten;
conech de tots mos pares la fesomia honrada,
de tota l' avior nostra tinch ara clar esment.

Aquells, los qui devallen dels cims del blanch Pirene
y 'l gel de ses pellisses se 'ls fon abaix al plá,
y ab sanch d' alarbs tenyexen sa llargaruda trena
y ab creus marquen ses fites que axamplen l' endemá;

Son los barons famosos, los braus de férrea massa
que cap al mar empenyen les hosts dels sarrahins,
y 'l niu pe 'ls pichs ne penjen hont naix la nóstra rassa
breçada ab cants de monjos y al sò de ronchs clarins.

Y avall vá la riuada, y avant vá la conquesta;
l' escut sanchnós oneja, se sent un nou parlar,
y 'l sol surt de les aygues un jorn de gala y festa.

y s' alsa gran y lliure lo poble catalá.

Y 'l braç que 'l coltell llança , pren l' eyna y trau artiga
y á cada jorn s' axequen nous temples y nous murs ,
y ab lleys justes y sabies l' honrat ciudadá 's lliga
y als Reys dona per ceptre lo llibre dels seus Furs.

Com l' áliga novella que ardida amunt s' enlayra
sa terra troba estreta la catalana gent ,
allá en l' antiga Atenes de llor ha sentit flayra
y 'l crit dels almogavers fa tremolar l' Orient.

D' assí jo ovir les platjes d' hont tantes naus sortien
que altives ne donaven les *lleys del mar* al mon ,
les vermellenques barres los vents les conexien ,
y en terra catalana mostrá l' India Colon.

Embriach de tanta gloria mon cap desvarieja...
Mes ¡ay! que vetx un nuvol que s' alsa del ponent ,
lo nuvol ja es tempesta que ha inflat traydora enveja ,
de guerra 'l terratrèmol per totes parts se sent.

Lluytant los valents cauen y cau la fortaleza ,
cridant *¡visca la patria!* se 'ns solden los grillons ,
la má del botxí esborra tot signe de grandesa
se 'ns escarneix la llengua , fets trossos los penons.

¡Dissort!!... Mas á un gran poble de sanch mentre una gota
n' hi resta , y te sa parla , no 'l maten los dogals ,
la llet que dú la mare te encar' la saba tota
y 'ls fills l' escalfor senten dels vells escons payrals.

Per ço 'l jorn en que un Cèssar ab cobejança viva
sa purpra vol estendre damunt nostres serrats ,
s' axeca Catalunya , com may forta y altiva ,
y ajau en cent victoriés als may vençuts soldats.

Ah! encara en exes penyes ressona la cridoria
y 'm sembla que 's la boyra lo fum qu' ix del trabuch ,
y vetx un jay que puja que 'm contarà l' historia
de com quedá la França malmesa abaix al Bruch.

Ma bella Catalunya! per tú llágrima ardenta
mos ulls encesos vessen al cim d' exos penyals,

del gotx mes viu jo ploro per qué mon cor esmenta
la gloria enlluernadora dels teus eterns anys.

Escrit en cada plana jo hi vetx *Independencia*
y ab sanch de bons patricis eix nom está marcat,
y sent que als fets escalfa la santa y gran creencia
que á tot catalá 'l porta romeu á Montserrat.

Aquí, dalt d' exes roques, de Deu palau salvatje,
los nostres bons besavis alsaren s' oració,
y de genolls posantse davant la santa Imatge
cullien d' amor patri pels nets nova llavó.

¿ Qui sab, qui sab si 'ns mimva lo dot de las centúries?...
Ah no! que encara cremen les llanties del altar,
y sento que ressonen aquí velles cantúries
y estampes de la Verge plantam prop de la llar.

Y 'l bon pagés que al vespre cap al seu mas camina
y 'l mariner quant l' auba li mostra 'l mar inmens,
aymant sa terra 's lleven del cap llur barretina
y á la *Morena* envien de *Salves* suau encens.

Y axis may per nosaltres se 'ns tanca ni s' allunya
la má que als nostres pares per setgles ha guardat,
y sempre tindrem patria los fills de Catalunya
mentres al cel s' axequen los pichs del Montserrat.

Jaume Collell y Bancells, de Vich.